

«Тасдиқ мекунад»

Мудири кафедраи

«Илмҳои табиатшиносии ва

тарбияи ҷисмонӣ»

муаллими

калон Шаҳбози О.

«_____» _____ соли 2019.

**Донишқадаи идоракунии давлатии назди Президентии
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Факултети идоракунии давлати

Кафедраи «Илмҳои табиатшиносии ва тарбияи ҷисмонӣ»

соли хониши 2019-2020 семестри 1 санҷиши тестӣ (дар кампютер)

фанни «Экология»

ному насаби устод Ғуломшоева С.Т. тел 93-417-17-99

барои курсҳои 2 факултети идоракунии давлати

Варианти дуруст “С”

@1. Қисми поёнии атмосфера (тропосфера), тамоми сатҳи гидросфера ва қисми болоии литосфера кадом қабатро ташкил медиҳад?

\$A) Стратосфера;

\$B) Ноосфера;

\$C) Биосфера;

\$D) Ионосфера;

\$E) Термосфера;

@2. Организмҳое, ки дар протсеси фаъолияти худ боқимондаи моддаҳои органикиро ба моддаҳои ғайриорганикӣ табдил медиҳанд чӣ номида мешаванд?

\$A) Консументҳо;

- \$B) Продусентҳо;
- \$C) Редусентҳо;
- \$D) Фитофагҳо;
- \$E) Зоофагҳо;

@3. Асосгузори илми омӯзиши биосфера кист?

- \$A) Докучаев;
- \$B) Ламарк;
- \$C) Вернадский;
- \$D) Линней;
- \$E) Э.Геккел;

@4. Таркиби зиндаи биогеосензоро муайян кунед?

- \$A) Продусентҳо, моддаҳои органикӣ ва ғайриорганикӣ;
- \$B) Ҳайвонот, наботот, моддаҳои ғайриорганикӣ;
- \$C) Продусентҳо, консументҳо, редусентҳо;
- \$D) Консументҳо, планктонҳо, нектонҳо;
- \$E) Моддаҳои ғайриорганикӣ, консументҳо, редусентҳо;

@5. Истилоҳи биосфераро аввалин мартаба кадом олим, кай пешниҳод кардааст?

- \$A) Соли 1878 олими олмони Зюсс;
- \$B) Соли 1875 олими олмони Мёбиус;
- \$C) Соли 1875 олими австриягӣ Зюсс;
- \$D) Соли 1903 Иогансен;
- \$E) Соли 1875 олими олмонӣ Геккел;

@6. Истилоҳи экосистемаро кадом сол, кадом олим пешниҳод кардааст?

- \$A) 1935 Вернадский;
- \$B) 1945 Докучаев;
- \$C) 1935 А.Тэнсли;
- \$D) 1938 Тенсли;
- \$E) 1875 Э.Зюсс;

@7.Ин қабат дар баландии 80-100 км- и атмосфера паҳн шудааст. Дар ин қабат аз 0,5% ҳам камтар массаи атмосфера мавҷуд аст. Дар таркиби ҳавои ин қабат ионҳои гуногун мавҷуданд, ки қобилияти барқгузарониашон хеле зиёд аст, суҳан дар бораи кадом қабат меравад?

\$A) Тропосфера;

\$B) Стратосфера;

\$C) Термосфера;

\$D) Мезосфера;

\$E) Экзосфера;

@8.Муҳити зисти организмҳоро муайян кунед?

\$A) Маҳаллӣ, хушкӣ, обӣ байни давлатӣ;

\$B) Таҳҷой, маҳаллӣ, хушкӣ, обӣ, байни сарҳадӣ;

\$C) хушкӣ, обӣ, фазой, организмҳои зинда ҳамчун муҳити зист;

\$D) Байнисарҳадӣ, кӯҳӣ, минтақавӣ, фазой;

\$E) Минтақавӣ, хушкӣ, обӣ, ҷаҳонӣ;

@9.Организмҳое, ки дар муҳити хоки зиндаги мекунанд, чӣ номдоранд?

\$A) Бионтҳо;

\$B) Гидробионтҳо;

\$C) Геобионтҳо;

\$D) Гидрология;

\$E) Тортанакҳо;

@10.Ин мамнӯъгоҳ дар ҳудуди ноҳияи Мурғоб ҷойгир буда, 87.700 ҳазор гектар масоҳат дорад, суҳан дар бораи кадом мамнӯъгоҳ меравад?

\$A) Ромит;

\$B) Дашти Ҷум;

\$C) Зоркӯл;

\$D) Бешаи палангон;

\$E) Искандаркӯл;

@11.Истилоҳи «Экология» чи маъно дорад?

- \$A) Муносибати организмҳо;
- \$B) Муҳити обӣ ва хокӣ;
- \$C) Ҷойи зист, манзил, бошишгоҳ;
- \$D) Фазо ва қисмҳои он;
- \$E) Хок ва таркиби кимиёвии он;

@12.Дар сайёраи Замин чи қадар олами ҳайвоноту наботот мавҷуданд?

- \$A) қариб 2,0 млн. намуд олами ҳайвонот ва 0,5 млн. намуд олами наботот;
- \$B) 2,5 млн. намуд олами наботот ва 3 млн. намуд олами ҳайвонот;
- \$C) 1,5 млн. намуд олами ҳайвонот ва 0,5 млн. намуд олами наботот;
- \$D) 1,5 млн. намуд олами наботот ва 2,5 млн. намуд олами ҳайвонот;
- \$E) 2,7 млн. намуд олами ҳайвонот ва 3 млн. намуди олами наботот;

@13.Шаклҳои ҳамзистии фардҳоро дар популятсия муайян кунед?

- \$A) Тарзи ҳаёти якка, гурӯҳӣ, селӣ, кӯҳӣ, баҳорӣ;
- \$B) Тарзи ҳаёти гурӯҳӣ, рамагӣ, буттагӣ, дарахтӣ;
- \$C) Ҷамоаҳои мураккаб, содда ва ба ҳам алоқаманд;
- \$D) Тарзи ҳаёти якка, оилавӣ, ҷамоавӣ, гурӯҳӣ, рамагӣ;
- \$E) Тарзи ҳаёти оилавӣ, сода, буттагӣ, дарахтӣ;

@14.Аз тарафи кадом олим, кадом сол истилоҳи «Экология» пешниҳод шудааст?

- \$A) 1876, Геккел;
- \$B) 1866, Докучаев;
- \$C) 1866, Геккел;
- \$D) 1866, Сукачев;
- \$E) 1876, Мёбиус;

@15.Нигоҳ доштани шумораи якхелаи фардҳои популятсияро дар майдони муайян чи меноманд?

- \$A) Динамикаи популятсия;

- \$B) Гомеостазаи популятсия;
- \$C) Рафтор ва паҳншавии популятсия;
- \$D) Паҳншавии популятсия;
- \$E) Тағйирёбии популятсия;

@16.Экология – ҳамчун илм чиро меомӯзад?

- \$A) Муносибати намудҳоро ба муҳит;
- \$B) Таъсири омилҳоро ба муҳит;
- \$C) Муносибати организмҳо бо ҳамдигар ва ба муҳити зист, инчунин мавқеи инсонро дар биосфера;
- \$D) Муносибати инсонро ба муҳит;
- \$E) Муносибати организмҳои ғайризиндаро ба муҳит;

@17.Экология ҳамчун илм ба чор қисм ҷудо мешавад, ин қисмҳоро муайян намоед?

- \$A) Аутэкология, демэкология, этология, популятсия;
- \$B) Демэкология, синэкология, зооэкология, гидроэкология;
- \$C) Аутэкология, демэкология, синэкология, эйдозэкология;
- \$D) Синэкология, эйдозэкология, микроэкология, радиоэкология;
- \$E) Демэкология, эйдозэкология, биоэкология, синэкология;

@18.Қабате, ки дар баландии аз 20 то 50 км-и сатҳи атмосфера паҳн шудааст, ҳарорати ҳаво дар ин қабат тақрибан доимист ва дар баландии 25-26 км-и ин қабат пардаи озон ҷой дорад, чи ном дорад?

- \$A) Тропосфера;
- \$B) Мезосфера;
- \$C) Стратосфера;
- \$D) Термосфера;
- \$E) Экзосфера;

@19.Организмҳое, ки қобилияти сохтани организми худро аз ҳисоби пайвастагиҳои ғайриорганикӣ, ки тавассути ғаболияташон ба

пайвастагиҳои органикӣ таъдид дода метавонанд, чи номида мешаванд?

- \$A) Консументҳо;
- \$B) Редусентҳо;
- \$C) Продусентҳо;
- \$D) Эврибионтҳо;
- \$E) Стенобионтҳо;

@20. Масоҳати боғи миллии Тоҷикистон чиқадар мебошад?

- \$A) 2205456 га;
- \$B) 2213546 га;
- \$C) 2606805 га;
- \$D) 3005410 га;
- \$E) 594562 га;

@21. Қисми экология, ки алоқаи мутақобилаи фардҳои алоҳидаи набототу ҳайвонот ва микроорганизмҳоро ба муҳити зист ва мутобиқшавии онҳоро ба омилҳои биотию абиотӣ меомӯзад чи номида мешавад?

- \$A) Синэкология;
- \$B) Демэкология;
- \$C) Аутэкология;
- \$D) Эйдэкология;
- \$E) Радиоэкология;

@22. Организмҳое, ки моддаҳои органикии дар натиҷаи фотосинтез ё хемосинтез ба амал омадаро истеъмол намуда фаъолият мекунанд чи ном доранд?

- \$A) Продусентҳо;
- \$B) Редусентҳо;
- \$C) Консументҳо;
- \$D) Эврибионтҳо;
- \$E) Стенобионтҳо;

@23. Демэкология чиро меомӯзад?

- \$A) Тарафҳои гуногуни намудхоро;
- \$B) Тарафҳои гуногуни биосензхоро;
- \$C) Тарафҳои гуногуни популятсияхоро;
- \$D) Тарафҳои гуногуни ҷамоахоро;
- \$E) Тарафҳои гуногуни экосистемахоро;

@24. Хусусияти хосаи автотрофҳо аз чи иборат аст?

- \$A) Синтези моддаҳои ғайриорганикӣ;
- \$B) Синтези аминокислотаҳо;
- \$C) Ҳосилкунии моддаи органикӣ аз ғайриорганикӣ;
- \$D) Синтези ҳуҷайраи бактерияҳо;
- \$E) Ҳосил кардани моддаҳои кимиёвӣ;

@25. Хок ба кадом намуди захираҳои табиӣ мансуб аст?

- \$A) барқарорнашаванда;
- \$B) кайҳони;
- \$C) барқароршаванда;
- \$D) иқлимӣ;
- \$E) обӣ;

@26. Қисми экология, ки таркиб, пайдоиш, инкишоф, муносибати тарафайни организмҳо дар ҷамоа ва таъсири мутақобилаи онҳо бо муҳит меомӯзад чи номида мешавад?

- \$A) Аутэкология;
- \$B) Демэкология;
- \$C) Синэкология;
- \$D) Эйдэкология;
- \$E) Радиоэкология;

@27.Маҷмӯи омилҳои абиятӣ, ки организмҳои зиндаро ихота карда, ба онҳо таъсири гуногун мерасонанд чи номида мешаванд?

- \$A) Муҳити ҳаёти;
- \$B) Шароити зист;
- \$C) Муҳити зист;
- \$D) Муҳити обӣ;
- \$E) Муҳити фазоӣ;

@28.Дар Сайёраи замин чанд муҳити зист мавҷуд аст?

- \$A) Муҳити осмонӣ, обӣ, дохилӣ, берунӣ;
- \$B) Рӯизаминӣ, зеризаминӣ, рӯиобӣ, зериобӣ;
- \$C) Обӣ, фазоӣ, хушкӣ ва организми зинда;
- \$D) Байниҳамдигарӣ, организмҳои зинда, хушкӣ, обӣ;
- \$E) Хушкӣ, фазоӣ, байниҳамдигарӣ, дохили ҳамдигар;

@29.Гурӯҳҳои организмҳои муҳити обиро вобаста ба тарз ҳаётгузарониашон муайян намоед?

- \$A) Ширхӯрҳо, бентосҳо ва уشناҳо;
- \$B) Паррандаҳо, планктонҳо, сархасҳо;
- \$C) Планктонҳо, нектонҳо ва бентосҳо;
- \$D) Нектонҳо, ҳашаротҳо, обхокиҳо;
- \$E) Сархасҳо, обсабзҳо, гулсангҳо;

@30.Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки метавонад ба организмҳо таъсири ғоиданок ё зараровар расонад, чи ном дорад?

- \$A) Муҳити экологӣ;
- \$B) Шароити экологӣ;
- \$C) Омили экологӣ;
- \$D) Протсессҳои экологӣ;
- \$E) Муносибати экологӣ;

@31.Маҷмӯи организмҳои, ки дар қабати болоии об дар ҳолати камҳаракату парешон, фаъолият мекунанд, чи номида мешаванд?

- \$A) Бентосҳо;
- \$B) Обсабзҳо;
- \$C) Планктонҳо;
- \$D) Соддатаринҳо;
- \$E) Нектонҳо;

@32.Қобилияти ба шароитҳои номусоиди муҳит мутобиқшавии организмҳоро чи меноманд?

- \$A) Динамизм;
- \$B) Коатабтатсия;
- \$C) Адабтатсия;
- \$D) Гомеостаза;
- \$E) Динамика;

@33.Оранизмҳое, ки дар об фаъолона ҳаракат карда, инкишоф меёбанд, чи номида мешаванд?

- \$A) Бентосҳо;
- \$B) Обсабзҳо;
- \$C) Нектонҳо;
- \$D) Соддатаринҳо;
- \$E) Планктонҳо;

@34.Тамоми ҷузъҳои таркибии табиати ғайризинда, ки байни ҳамдигар ва ба организмҳои зинда таъсир мерасонанд, кадом омили экологиро ташкил медиҳанд?

- \$A) Биотӣ;
- \$B) Антропогенӣ;
- \$C) Абиотӣ;
- \$D) Иқлимӣ;
- \$E) Кайҳонӣ;

@35.Оранизмҳое, ки дар қаъри об фаъолият доранд, вобаста ба тарзи зиндагӣ, бархе аз онҳо дар қаъри об беҳаракат часпида, баъзе дар зери

лойқаҳо ғўтида ва қисми дигаре хеле камҳаракатанд, чӣ номида мешаванд?

\$A) Планктонҳо;

\$B) Обсабзҳо;

\$C) Бентосҳо;

\$D) Соддатаринҳо;

\$E) Нектонҳо;

@36.Организмҳое, ки қобилияти ҳосил кардани маводҳои органикии барои фаъолияти худ заруриро надоранд ва моддаҳои органикии ба худашон заруриро дар шакли тайёр истеъмол мекунанд, ба кадом гурӯҳи организмҳо мансубанд?

\$A) Автотрофҳо;

\$B) Редусентҳо;

\$C) Гетеротрофҳо;

\$D) Муфтхӯрҳо;

\$E) зоофагҳо;

@37.Протсессе, ки ба таъсири нури офтоб аз моддаҳои ғайриорганикӣ моддаҳои органикӣ ҳосил мешавад чӣ номида мешавад?

\$A) Фотопериодизм;

\$B) Хемосинтез;

\$C) Фотосинтез;

\$D) Биосинтез;

\$E) Экосинтез;

@38.Маҷмӯи таъсири фаъолияти гуногунсоҳаи одамон, ки боиси тағйирёбии табиат ва муҳити зисти тамоми мавҷудоти зинда мегардад ё бевосита ба ҳаёти онҳо таъсири манфию мусбӣ мерасонад, кадом омили экологӣ мебошад?

\$A) Биотӣ;

\$B) Абиотӣ;

\$C) Антропогенӣ;

\$D) Иқлимӣ;

\$E) Кайҳонӣ;

@39.Омилҳои экологӣ ҳело гуногунанд ва табиату таъсири гуногунро соҳибанд. Кулли омилҳои экологиро ба чанд гурӯҳ тақсим мекунанд?

\$A) Иқлимӣ, кимиёвӣ, абиотӣ;

\$B) Антропогенӣ, биотӣ, фазоӣ;

\$C) Абиотӣ, биотӣ, антропогенӣ;

\$D) Эдофикӣ, релефӣ, антропогенӣ;

\$E) Биотӣ, орографӣ, фитогенӣ;

@40.Истилоҳи «Популятсия» кай ва аз тарафи кадом олим пешниҳод шудааст?

\$A) Докучаев, 1860;

\$B) Геккел, 1903;

\$C) Иогансен, 1903;

\$D) Иогансен, 1905;

\$E) Сукачев, 1903;

@41.Илме, ки муносибати дохилии организмҳоро ба узвҳои он меомӯзад, чи номида мешавад?

\$A) Эндоекология;

\$B) Экзоэкология;

\$C) Синэкология;

\$D) Эйдоекология;

\$E) Демэкология;

@42.Қобилияти мубориза бурдани организмҳоро ба ангезандаҳои беруна чи меноманд?

\$A) Адаптатсия;

\$B) Прогресс;

\$C) Иммунитет;

\$D) Коадаптатсия;

\$E) Пролангатсия;

@43.Мачмӯи организмҳои зинда ва қисматҳои ғайризинда, ки дар онҳо гардиши моддаю энергия ба амал меояд чи номида мешавад?

\$A) Системаи гардиш;

\$B) Системаи кӯҳӣ;

\$C) Системаи экологӣ;

\$D) Системаи зинда;

\$E) Системаи биологӣ;

@44.Мамнӯъгоҳҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро номбар кунед?

\$A) Бешаи палангон, Чилдухтарон, Алмосӣ, Сарез;

\$B) Бешаи палангон, Ромит, Сарихосор, Ваҳдат;

\$C) Бешаи палангон, Даштиҷум, Ромит, Зоркӯл;

\$D) Бешаи палангон, Сарез, Шуркӯл, Бартанг;

\$E) Бешаи палангон, Зоркӯл, Булункӯҳ, Искандаркӯл;

@45.«Китоби сурх» - и Ҷумҳурии Тоҷикистон кадом сол нашр шудааст, дар он чанд намуди олами растаниҳо ва ҳайвонот шомил шудаанд?

\$A) Соли 1987, 210 намуди растанӣ ва 197 намуди ҳайвонот;

\$B) Соли 1980, 270 намуди растанӣ ва 200 намуди ҳайвонот;

\$C) Соли 1988, 226 намуди растанӣ ва 162 намуди ҳайвонот;

\$D) Соли 1997, 274 намуди растанӣ ва 192 намуди ҳайвонот;

\$E) Соли 1988, 174 намуди растанӣ ва 162 намуди ҳайвонот;

@46.Қараёни бо суръат афзуншавии аҳолии шаҳрҳоро чи меноманд?

\$A) Конурбатсия;

\$B) Экополис;

\$C) Урбанизатсия;

\$D) Мегаполис;

\$E) Намедонам;

@47.Захираҳои тамомнашаванда кадомҳоянд?

- \$A) Энергияи офтоб, замин, шамол, об, газ, ҳаво;
- \$B) Энергияи об, фазо, нефт, хок, санг, рег, қум;
- \$C) Энергияи офтоб, мадду ҷазр, шамол ва оби равону ҳавои атмосфера;
- \$D) Шамол, укёнусуҳо, пирахҳо, радиатсия;
- \$E) Энергияи офтоб, хок, дуд, чанг, заминларза, ҳавои атмосфера;

@48. Захираҳои барқарорнашаванда кадомҳоянд?

- \$A) Растаниҳо, ҳайвонот, дашт, микроорганизмҳо;
- \$B) Ангишт, хок, об, оксиген;
- \$C) Ангишт, газ, нефт, конҳои канданиҳои фойданок;
- \$D) Хок, релеф, растани, хокаҳо;
- \$E) Манзара, чангал, қўх, об, фазо;

@49. Мамнӯъгоҳи «Бешаи палангон» кадом сол ташкил шудааст ва чи қадар масоҳат дорад?

- \$A) 1943, 34 ҳ.га;
- \$B) 1959, 70, ҳ.га;
- \$C) 1938, 49786 ҳ.га;
- \$D) 1983, 17.900 ҳ.га;
- \$E) 1958, 16.700 ҳ.га;

@50. Соли 1959 кадом мамнӯъгоҳ ташкил ёфтааст ва чи қадар масоҳат дорад?

- \$A) Бешаи палангон 52, ҳ.га;
- \$B) Дашти Ҷум, 19 ҳ.га;
- \$C) Ромит, 16.100 ҳ.га;
- \$D) Зорқўл, 17.900 ҳ.га;
- \$E) Намедонам;

@51. Мамнӯъгоҳи «Дашти Ҷум» кадом сол ташкил шудааст ва чи қадар масоҳат дорад?

- \$A) 1943, 34 ҳ.га;

- \$B) 1938, 52 ҳ.га;
- \$C) 1983, 19.700 ҳ.га;
- \$D) 1959, 70 ҳ.га;
- \$E) 1958, 16.700 ҳ.га;

@52.Кадом мамнӯъгоҳ баландтарин дар Осиёи Миёна доништа шудааст ва кадом сол таъсис шудааст?

- \$A) Ромит, 1959;
- \$B) Дашти Чум, 1983;
- \$C) Зоркӯл, 2000;
- \$D) Бешаи палангон, 1938;
- \$E) Намедонам;

@53. Ифлосшавии атмосфера ба чанд гурӯҳҷудо мешаванд?

- \$A) ба 6-гурӯҳ;
- \$B) ба 4-гурӯҳ;
- \$C) ба 2-гурӯҳ;
- \$D) ба 3-гурӯҳ;
- \$E) A,B,C,D;

@54.Дар «Китоби сурх» чӣ гуна маълумотҳо гирд оварда шудааст?

- \$A) Оид ба канданиҳои ғоиданок;
- \$B) Оид ба растаниҳои ёбӣ;
- \$C) Оид ба наботот ва ҳайвоноти муҳофизатшаванда;
- \$D) Оид ба ҳайвоноти шикорӣ;
- \$E) Оид ба ҳайвонот ва набототи ваҳшӣ;

@55.Пайдошавии ҳодисаҳои фавқулоддаи техногенӣ ба чи вобастагӣ дорад?

- \$A) Ба пайдошавии бемориҳои сирояткунанда;
- \$B) Ба обҳезиҳои сунъӣ;
- \$C) Ба кирдори нодурусту нооқилонаи одамон;
- \$D) Ба тарқиши яроқҳои ядрӣ;

\$E) Ба заминларзаҳои сунъӣ;

@56.Маконе, ки дар он олами набототу ҳайвонот ва манзараҳои табиӣҳифз карда мешаванд чи ном дорад?

\$A) Ёдгории таърихӣ;

\$B) Боғи миллий;

\$C) Мамнӯъгоҳ;

\$D) Боғи ботаникӣ;

\$E) Парваришгоҳ;

@57.Гази нитроген чанд фоизи ҳаворо ишғол мекунад?

\$A) 80,%;

\$B) 78%;

\$C) 78,07%;

\$D) 79%;

\$E) 77,09%;

@58.Боғи тарихии Ширкент кай таъсис ёфтааст?

\$A) 1996;

\$B) 2003;

\$C) 1991;

\$D) 2000;

\$E) 1998;

@59.Ҳамзистии ду намудро, ки ба ҳамдигарашон ғоидаоваранд чи меноманд?

\$A) Аменсализм;

\$B) Коменсализм;

\$C) Симбиоз;

\$D) Аллелопатия;

\$E) Муфтхурӣ;

@60.Ноосфера гуфта кадом қабати биосфераро меғӯянд?

- \$A) Қабате, ки дар он ҳаёт мавҷуд аст;
- \$B) Қабати беоксигенӣ биосфера;
- \$C) Қабати ақлий ё кураи ақлии биосфера;
- \$D) Қабате, ки дар он маҷмӯи организмҳо ҷойгиранд;
- \$E) Қабати байни стратосфера ва литосфера;

@61. Агроэкосистемаҳо гуфта кадом экосистемаро меноманд?

- \$A) Системаҳои махсуси ҳифзшаванда;
- \$B) Системаҳои табиӣ, кишоварзӣ;
- \$C) Системаҳои сунъӣ, кишоварзӣ;
- \$D) Системаҳои табию сунъии кишоварзӣ;
- \$E) Системаҳои ҳосилкунанда, продусентҳо;

@62. Истилоҳи биосенозро нахустин маротиба кадом олим кай пешниҳод кардааст?

- \$A) Соли 1951 олим Беклемышев;
- \$B) Соли 1935 олим А.Тенсли;
- \$C) Соли 1877 олими олмони Мёбиус;
- \$D) Соли 1903 олим Иогансен;
- \$E) Соли 1866 олим Геккел;

@63. Гази карбон дар табиат бо кадом роҳҳо ҳосил мешавад?

- \$A) Бо роҳи нафаскашӣ, ифлосшавӣ;
- \$B) Бо роҳи сӯзиш, вулкан;
- \$C) Бо роҳи нафаскашӣ, сӯзиш, пӯсиш, кори нақлиёт;
- \$D) Бо роҳи афзоиш, пӯсиш, нақлиёт;
- \$E) Бо роҳи сунъӣ ва табиӣ;

@64. Қабати болоии саҳти заминро чи меноманд?

- \$A) Ионосфера;
- \$B) Мезосфера;
- \$C) Литосфера;
- \$D) Экзосфера;

\$E) Биосфера;

@65.Фаъолияти як организмро, ки барои организми дигар омили пайдоиши ғизо ва ҷои зист мегардад чи меноманд?

\$A) Симбиоз;

\$B) Коменсализм;

\$C) Аменсализм;

\$D) Аллелопатия;

\$E) Нейтрализм;

@66.Пардаи озон чи вазифаро иҷро мекунад?

\$A) Микроорганизмҳоро нобуд мекунад;

\$B) Дохилшавии газҳоро ба замин таъмин мекунад;

\$C) Организмҳои индари аз нурҳои кӯтоҳмавҷи ултрабунафш ҳифз мекунад;

\$D) Растаниҳои сабزو ҳифз менамояд;

\$E) Биосфераро бо оксиген таъмин менамояд;

@67.Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон чанд кӯл мавҷуд аст?

\$A) 1330;

\$B) 1030;

\$C) 1300;

\$D) 1310;

\$E) 1339;

@68.Дарёҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дарозииашон аз 10км зиёд аст ба чанд адад мерасад?

\$A) 957;

\$B) 942;

\$C) 947;

\$D) 847;

\$E) 944;

@69.Яке аз хусусиятҳои фарқкунандаи системаҳои экологии сунъиро аз системаҳои экологии табиӣ нишон диҳед?

\$A) Дар онҳо гуногунии намудҳо меафзояд;

\$B) Намуди дигарро истеъмоли мекунад;

\$C) Дар онҳо гуногунии организмҳо ва намудҳо кам мешавад;

\$D) Дар онҳо мувозинати экологӣ гум мешавад;

\$E) Ҳамааш;

@70.Популятсия нисбати истифодаи ҷой, манзил, мавқеъ ба кадом гурӯҳҳо ҷудо мешавад?

\$A) Мавсимӣ ва кучӣ;

\$B) Доимӣ ва ноустувар;

\$C) Доимӣ ва муваққатӣ;

\$D) Хонагӣ ва даштӣ;

\$E) Муваққатӣ ва ҷойивазкунанда;

@71.Ифлосшавии табиӣ таркиби атмосферароба чандгурӯҳ ҷудо мекунад?

\$A) ба 2 гурӯҳ: гардҳои маъданӣ, органикӣ;

\$B) ба 1 гурӯҳ: гардҳои маъданӣ;

\$C) ба 3 гурӯҳ: гардҳои маъданӣ, органикӣ ва кайҳонӣ;

\$D) ба 4 гурӯҳ: гардҳои маъданӣ, органикӣ, антропогенӣ ва кайҳонӣ;

\$E) ба 5 гурӯҳ: гардҳои маъданӣ, органикӣ, антропогенӣ, техникӣ ва кайҳонӣ;

@72.Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳифзи табиат» кадом сол қабул шудааст?

\$A) 27.12.1997;

\$B) 27.12.1996;

\$C) 27.12.1993;

\$D) 22.12.1998;

\$E) 27.12.1991;

@73. Даҳсолаи байналмилалии «Амалиёти об барои ҳаёт» кадом солҳо эълон шудааст?

\$A) 2001-2011;

\$B) 2003-2012;

\$C) 2005-2015;

\$D) 2002-2012;

\$E) 2000-2010;

@74. Партовҳо ба табиат дар чанд шакл партофта мешаванд?

\$A) Обӣ, хока, фазой;

\$B) Хока, буғ, моеъ;

\$C) Сахт, моеъ, газ;

\$D) Дурушт, бӯйнок, сахт;

\$E) Заҳрнок, безарар, газ;

@75. Дар табиат чанд намуди партовҳоро фарқ мекунанд?

\$A) Истеъмолӣ, истехсолӣ;

\$B) Табиӣ, сунӣ;

\$C) Маишӣ, саноатӣ;

\$D) Доимӣ, тамомшаванда;

\$E) Растанигӣ, ҳайвонотӣ;

@76. Эврибионтҳо чи гуна организмҳоянд?

\$A) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ ва мутобиқшавиашон васеъ мебошад;

\$B) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ ва мутобиқшавиашон маҳдуд мебошад;

\$C) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ надоранд;

\$D) Ба шароитҳои номусоид муҳити зист мутобиқ намешаванд;

\$E) Организмҳои муфтхӯр мебошанд;

@77. Стенобионтҳо чӣ гуна организмҳо мебошанд?

\$A) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ надоранд;

- \$B) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ ва мутобиқшавиашон васеъ мебошад;
- \$C) Организмҳое, ки доираи паҳншавӣ ва мутобиқшавиашон маҳдуд мебошад;
- \$D) Ба шароитҳои номусоид муҳити зист мутобиқ мешаванд;
- \$E) Организмҳои муфтхӯр мебошанд;

@78.Чанд усули омузиши фанни экология мавҷудааст?

- \$A) 10;
- \$B) 4;
- \$C) 3;
- \$D) 5;
- \$E) 2;

@79.Мамнӯъгоҳи «Бешаи Палангон» дар ҳудуди кадом ноҳияҳо ҷойгир аст?

- \$A) Шаҳритӯс, Вахш, Бохтар;
- \$B) Мӯминобод, Шӯрообод, Восеъ;
- \$C) Чиликӯл, Қабодиён, Қумсангир;
- \$D) Қабодиён, Панҷ, Рӯмӣ;
- \$E) Ҳамадонӣ, Фархор, Қумсангир;

@80.Омили экологӣ чист?

- \$A) Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки барои инкишофи организм сабаб мешавад;
- \$B) Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки метавонад ба организмҳо ягон таъсир нарасонад;
- \$C) Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки метавонад ба организмҳо таъсири ғоидаовар ё зарарнок расонад;
- \$D) Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки метавонад ба организмҳо таъсири бад расонад;
- \$E) Маҷмӯи шароитҳои муҳит, ки наметавонад ба организмҳо таъсир расонад;

@81.Қадоме аз организмҳои зерин ба организмҳои автотрофӣ мансубанд?

- \$A) Ҳайвонот;
- \$B) Микроорганизмҳо;
- \$C) Растаниҳои сабз;
- \$D) Бактерияҳо;
- \$E) Вирусҳо;

@82.Муносибате, ки дар натиҷаи он ду намуди аз якдигар вобаста набуда ба ҳамдигар ягон ҳел таъсир расонида наметавонанд чи номида мешавад?

- \$A) Симбиоз;
- \$B) Коменсализм;
- \$C) Нейтрализм;
- \$D) Аллелопатия;
- \$E) Аменсализм;

@83.Қабати аз ҳама поёнии атмосфера, ки қисми рӯизаминии атмосфера як қўзғи онро ташкил менамояд. Аз $\frac{5}{4}$ хиссаи атмосфера дар ҳамин қабат ҷой дорад, ин қабат чи ном дорад?

- \$A) Мезосфера;
- \$B) Стратосфера;
- \$C) Тропосфера;
- \$D) Термосфера;
- \$E) Экзосфера;

@84.Газе, ки 78 %- и таркиби биосфераро ишғол мекунад, чӣ ном дорад?

- \$A) Аргон;
- \$B) Нитроген;
- \$C) Оксиген;
- \$D) Карбон;
- \$E) Озон;

@85.Кадоме аз газҳои дар поён номбар шуда, 21 % – и таркиби биосфераро ишғол мекунад?

\$A) Нитроген;

\$B) Карбон;

\$C) Оксиген;

\$D) Аргон;

\$E) Озон;

@86.Ин газ ба миқдори 0,03% - и таркиби биосфераро ишғол мекунад, сухан дар бораи кадом газ меравад?

\$A) Нитроген;

\$B) Оксиген;

\$C) Карбон;

\$D) Карбон;

\$E) Озон;

@87.Қабате, ки организмҳои зиндаро аз нурҳои кӯтоҳмавҷи ултрабунафш ҳифз мекунад чӣ ном дорад?

\$A) Тропосфера;

\$B) Мезосфера;

\$C) Озоносфера;

\$D) Термосфера;

\$E) Экзосфера;

@88.Фарсиши (эрозия) замин гуфта, чиро мефаҳмед?

\$A) Шӯршавии замин;

\$B) Обшӯсташавии замин;

\$C) Дар зери таъсири обу шамол вайрон шудани қисми болоии замин;

\$D) Серобшавии замин;

\$E) Ярч кандани замин;

@89.Дар «Китоби сурх» - и Тоҷикистон чанд намуд аз олами растаниҳо дохил карда шудааст?

\$A) 310;

\$B) 126;

\$C) 226;

\$D) 266;

\$E) 173;

@90.Намудҳое, ки миқдоран аз дигарҳо зиёданд ва шароити муҳитро дарҳадди лозимӣ идора мекунанд чи номида мешаванд?

\$A) Эдификаторҳо;

\$B) Преобладањтҳо;

\$C) Доминантҳо;

\$D) Нейтралҳо;

\$E) Стенобионтҳо;

@91.Фитосеноз гуфта, чиро мефаҳмед?

\$A) Олами ҳайвонот;

\$B) Олами микроорганизмҳо;

\$C) Олами наботот;

\$D) Олами обсабзҳо;

\$E) Олами ширхӯрҳо;

@92.Ба қисми зиндаи биогеосеноз кадом организмҳо мансубанд?

\$A) Автотрофҳо ва гетеротрофҳо;

\$B) Қабати атмосфера ва гидросфера;

\$C) Автотрофҳо ва растаниҳо;

\$D) Гетеротрофҳо ва ҳайвонот;

\$E) Редусентҳо ва консументҳо;

@93.Экология кадом сол ҳамчун илми мустақил эълон шудааст?

\$A) 1890;

\$B) 1913;

- \$C) 1910;
- \$D) 1933;
- \$E) 1935;

@94.Кадоме аз нишондиҳандаҳои зерин ба омилҳои биотӣ тааллуқ доранд?

- \$A) Растаниҳо, ҳарорат рушноӣ;
- \$B) Ҳайвонот, иқлим, ҳаво;
- \$C) Ҳайвонот, растаниҳо, микроорганизмҳо;
- \$D) Микроорганизмҳо, об, релеф;
- \$E) Намӣ, фишор, радиатсия;

@95.Сабаби афзудани истифодаи сарватҳои табиӣ дар чист?

- \$A) Зиёдшавии ҳайвоноту наботот;
- \$B) Зиёдшавии корхонаҳои саноатӣ;
- \$C) Зиёдшавии шумораи аҳоли ва тараққиёти босуръати техника;
- \$D) Зиёдшавии сарватҳои табиӣ;
- \$E) Зиёдшавии бемориҳои гуногун;

@96.Омилҳои экологӣ ба организмҳои зинда чӣ гуна таъсир мерасонанд?

- \$A) Таъсири ғоидаовар;
- \$B) Таъсири хатарнок ва марговар;
- \$C) Манфӣ мусбат, бавосита ва бевосита;
- \$D) Таъсири ноайён;
- \$E) Ягон ҳел таъсир расонида наметавонанд;

@97.Одам дар занҷири ғизои ба кадом гурӯҳи организмҳо дохил мешаванд?

- \$A) Протусентҳо;
- \$B) Редусентҳо;
- \$C) Консументҳо;
- \$D) Стенобионтҳо;

\$E) Эврибионтҳо;

@98.Иқлими Ҷумҳури Тоҷикистон чӣ гуна аст?

\$A) Арктикӣ;

\$B) Тропикӣ;

\$C) Континенталии субтропикӣ;

\$D) Субтропикӣ;

\$E) Субалпикӣ;

@99.Хок - замин ҳамчун омили экологӣ ба кадом гурӯҳи омилҳои экологӣ дохил мешавад?

\$A) Биотӣ;

\$B) Антропогенӣ;

\$C) Абиотӣ;

\$D) Фитогенӣ;

\$E) Орографӣ;

@100.Мафҳуми биосенос чиро мефаҳмонад?

\$A) Инкишофи организмҳоро;

\$B) Пайдошавии ҳаётро;

\$C) Маҷмӯи ҳамаи организмҳои зиндаро, ки дар як муҳити экологӣ фаъолият мекунанд;

\$D) Маҷмӯи растаниҳое, ки дар як муҳити экологӣ вучуд доранд;

\$E) Маҷмӯи ҳайвонотҳои маҳалли муайян;

@101.Экосистемаҳо чанд хел мешаванд?

\$A) 6;

\$B) 4;

\$C) 2;

\$D) 3;

\$E) 5;

@102.Истеҳсолкунандаҳоро дар илми экология чӣ меноманд?

- \$A) Редусентҳо;
- \$B) Консументҳо;
- \$C) Продусентҳо;
- \$D) Автотрофҳо;
- \$E) Гетеротрофҳо;

@103.Илме, ки муносибати мутақобилаи организмҳои зинда ва мухитро меомӯзонад чӣ ном дорад?

- \$A) Биология;
- \$B) Анатомиа;
- \$C) Экология;
- \$D) Физика;
- \$E) Табиатшиносӣ;

@104.Истилоҳи биогеосенозро шаҳр диҳед?

- \$A) Системаи устувор;
- \$B) Системаи ноустувор;
- \$C) Маҷмӯи экотоп ва биосеноз;
- \$D) Суръати ҳосил шудани биомасса;
- \$E) Манбаи энергия;

@105.Аз омилҳои экологии абиотӣ муҳимтаринашон кадом аст?

- \$A) Рӯшноӣ;
- \$B) Намӣ;
- \$C) Ҳамааш;
- \$D) Ҳок;
- \$E) Ҳарорат;

@106.Таъсиротҳои растаниҳо, ҳайвонотҳо ва микроорганизмҳо ба кадом гурӯҳи омилҳои экологӣ дохил мешаванд?

- \$A) Абиотӣ;
- \$B) Антропогенӣ;
- \$C) Биотӣ;

- \$D) Фитогенӣ;
- \$E) Орографӣ;

@107. Барномаи байналхалқии ЮНЕСКО «Инсон ва биосфера» кай қабул кардашуда буд?

- \$A) 1991;
- \$B) 2003;
- \$C) 1971;
- \$D) 1980;
- \$E) 2005;

@108. Мубориза барои ҳаёт дар чанд шакл зоҳир карда мешавад?

- \$A) 4;
- \$B) 2;
- \$C) 3;
- \$D) 5;
- \$E) 6;

@109. Барои нигоҳ доштани мувозинати газҳои ҳаво кадом амал зарур аст?

- \$A) Обро зиёд кардан;
- \$B) Микробҳоро куштан;
- \$C) Кабудизоркунӣ (нихолшинонӣ);
- \$D) Ҳайвонотҳоро кам кардан;
- \$E) Ниҳолҳои хушкро буридан;

@110. Зиёдшавии таъсироти антропогенӣ ба муҳит кадом натиҷаро ҳосил мекунад?

- \$A) Камшавии ҳаҷми манзара;
- \$B) Боиси нест шудани намудҳои олами зинда;
- \$C) Боиси нест шудани ҷангалу ҳок, ҳайвону растанӣ, манзара ва ҳ.о;
- \$D) Боиси паст шудани намудҳои соҳаи кишоварзӣ;
- \$E) Аз байн рафтани боигарии сунъӣ;

@111.Мафҳуми биосфера аз кадом забон гирифта шуда чӣ маъно дорад?

- \$A) Тоҷикӣқабати ҳаётӣ;
- \$B) Арабӣ қабати зиндагӣ;
- \$C) Юнӣқабати ҳаётии организмҳои зинда;
- \$D) Англисӣқабати обӣ;
- \$E) Франсузӣкураи замин ва инсон;

@112.Муҳимтарин вазифаи илми экология аз чӣ иборат аст?

- \$A) Барқарор намудани мувозинати экологӣ дар табиат;
- \$B) Фавран тағйир додани муносибати инсон нисбат ба муҳити зист;
- \$C) А, В, С, Е;
- \$D) Ҳифзи ҳаво, замин, об, олами набототу ҳайвонот;
- \$E) Баланд бардоштани маърифатнокии экологии аҳоли;

@113.Рушноӣ ба кадом омилҳои экологӣ дохил мешавад?

- \$A) Биотӣ;
- \$B) Антропогенӣ;
- \$C) Абиотӣ;
- \$D) Фитогенӣ;
- \$E) Эдофӣ;

@114.Дар Тоҷикистон чанд парваришгоҳ амал мекунад?

- \$A) 4;
- \$B) 14;
- \$C) 13;
- \$D) 16;
- \$E) 18;

@115.Ба экосистемаҳои хурд ё микроэкосистемаҳо чи мисол шуда метавонад?

- \$A) дарё,кӯл, захираҳои табиӣ;

\$B) кўлу уқёнус;

\$C) гул боғулдон, ҳавзи хурд, ҷасади ҳайвони мурда;

\$D) баҳру дарёҳо;

\$E) уқёнус, дарё, қитъаи олам;

@116. Организмҳое, ки фақат растаниҳоро ҳамчун ғизо истифода мебаранд, чӣ номида мешаванд?

\$A) Сапрофаг;

\$B) Зоофаг;

\$C) Фитофаг;

\$D) Капрофаг;

\$E) ҳамааш;

@117. Ба экосистемаҳои калон ё макроэкосистемаҳо чи мисол шуда метавонад?

\$A) дарё, кўл, захираҳои табиӣ;

\$B) гул боғулдон, ҳавзи хурд, ҷасади ҳайвони мурда;

\$C) уқёнус, қитъаи олам;

\$D) баҳру дарёҳо;

\$E) кўлу уқёнус;

@118. Кадом рӯз ҳамчун «Рӯзи об» қайд карда мешавад?

\$A) 5 июн;

\$B) 18 апрел;

\$C) 22 март;

\$D) 3 май;

\$E) 7 июл;

@119. Омили антропогениро шарҳ диҳед?

\$A) Таъсири олами наботот;

\$B) Таъсири олами микроорганизмҳо;

\$C) Маҷмӯи таъсири инсон ба табиат;

\$D) Таъсири обу – фазо ба муҳит;

\$E) Таъсироти ҳайвонҳо ба муҳит;

@120.Омилҳои иқлимӣ кадомҳоянд?

\$A) Ҳок ва растаниҳо;

\$B) Об ва паррандаҳо;

\$C) Ҳарорат ва намнокӣ;

\$D) Ҳарорат, рушноӣ, намӣ, радиатсия, шамол;

\$E) Намӣ, паррандаҳо, микроорганизмҳо;

@121.Таъсири шуопошиҳои ба одам чанд ҳолат мешавад?

\$A) 9;

\$B) 7;

\$C) 4;

\$D) 11;

\$E) 22;

@122.Таъсири шуопошиҳо ба ҳайвонот чанд ҳолат мешавад?

\$A) 5;

\$B) 9;

\$C) 33;

\$D) 23;

\$E) 4;

@123.Аз руи энергияшон нейтронҳо ба чанд гуруҳ тақсим мешавад?

\$A) 13;

\$B) 7;

\$C) 3;

\$D) 34;

\$E) 18;

@124.Радиатсияи иониرو кадом олим ба категорияҳо ҷудо намуд.

\$A) Петров С;

\$B) Бутлеров;

- \$C) Г,Г Полекарпов;
- \$D) А Иванов;
- \$E) М,М.Несемиянов;

@125.Кадом сол аз тарафи ки радиатсияи иони ба котегорияҳо чудо карда шуд.

- \$A) 1978;
- \$B) 1898;
- \$C) 1998;
- \$D) 1698;
- \$E) 1789;

@126.Радиатсияи иони дар системаи экологӣ ба чанд категория тақсим мешавад.

- \$A) 5;
- \$B) 7;
- \$C) 6;
- \$D) 4;
- \$E) 3;

@127.Дар ҳудуди ҚТ аз руи чанд меъёри бехатари радиатсионӣ кор бурда мешавад.

- \$A) 7;
- \$B) 4;
- \$C) 3;
- \$D) 2;
- \$E) 8

@128.Шуоҳуриҳои дохили ба организм дохил шуда, ба кадом организмҳо таъсир мерасонад.

- \$A) Гуш;
- \$B) ба сар;
- \$C) ба бофтаҳо;
- \$D) ба даст;
- \$E) ба пой;

@129.Бо чанд хусусиятҳояш шуохурии дохили аз шуохурии беруни фарқ мекунад.

\$A) 8;

\$B) 6;

\$C) 4;

\$D) 5;

\$E) 3;

@130.Дар организми ширхурҳо дохилшавии моддаҳои радиофаъл ба чанд роҳ ба амал меояд.

\$A) 1;

\$B) 4;

\$C) 2;

\$D) 8;

\$E) 9;

@131.Кадам олим муайян кард, ки ҳавои ба берун бароварда аз ҳавои ба дарун фуру бурдашуда тозатар мебошад.

\$A) Д.Алиқсей;

\$B) Иванов;

\$C) Никитин Н.Н.;

\$D) Ҷ.Гиндил;

\$E) С.Петров;

@132.Дар кадом аср муайян гардид, ки ҳавои ба берун бароварда аз ҳавои ба дарун фурубурдашуда хеле тозатар аст.

\$A) IX;

\$B) X;

\$C) XIX;

\$D) IV;

\$E) XX;

@133.Дар айни замон чанд типи паҳншудани радионуклетҳо дар организм маълум аст.

\$A) 4;

\$B) 5;

- \$C) 3;
- \$D) 8;
- \$E) 2;

@134.Дар мавриди интиқоли радионуклидҳо ба дохили организм дар кадом узв нигоҳ дошта мешавад.

- \$A) пой;
- \$B) гуш;
- \$C) бафтаҳо;
- \$D) сар;
- \$E) даст;

@135.Радионукелидҳо ба воситаи кадом узви организм ба организми одам ворид мешавад.

- \$A) гуш;
- \$B) чигар;
- \$C) шуш;
- \$D) чашм;
- \$E) пой;

@136.Радионуклидҳо ба чанд гуруҳ тақсим мешавад.

- \$A) 4;
- \$B) 3;
- \$C) 2;
- \$D) 5;
- \$E) 10;

@137.Дар аввал радионуклидҳо ба кадом қабати табиат ворид мешавад.

- \$A) гидросфера;
- \$B) литосфера;
- \$C) атмосфера;
- \$D) тротосфера;
- \$E) замин;

@138.Омехтаи радионуклидҳо дар кадом шакл вомехуранд.

- \$A) шакли моеъ;

- \$B) атрофи;
- \$C) шакли гази;
- \$D) шакли сахт;
- \$E) шакли кристали;

@139.Ба воситаи чӣ радионуклидҳо ба атмосфера интиқол дода мешавад.

- \$A) бод;
- \$B) газ;
- \$C) шамол;
- \$D) ҳаво;
- \$E) чанг;

@140.Чанд омили асосӣ мавҷуд аст, ки ба радионуклидҳо дар атмосфера таъсир мекунад.

- \$A) 3;
- \$B) 7;
- \$C) 5;
- \$D) 6;
- \$E) 8;

@141.Дар партовҳои лаҳзаги дар атмосфера ба кадом шакл таъсир намерасонад.

- \$A) оби;
- \$B) хоки;
- \$C) партовҳои абри;
- \$D) кристали;
- \$E) моеъ;

@142.Сарчашмаи обҳои тоза чунин экосистемаи обиро ба чанд гуруҳ тақсим мешаванд.

- \$A) 2;
- \$B) 4;
- \$C) 3;
- \$D) 6;
- \$E) 8;

@143.Радионуклидҳои табиӣ дар кадом қабати об бештар во меҳуранд?

- \$A) қабати поёни;
- \$B) Қабати мобайни;
- \$C) Қабати болои; қабати поёни;
- \$D) қабати атмосфера;
- \$E) қабати хок;

@144.Тақсимишави дар системаи экологии чанд гуруҳ тақсим карда мешавад?

- \$A) 2;
- \$B) 6;
- \$C) 4;
- \$D) 8;
- \$E) 2;

@145.Аз кадом ҳисоб радионуклидҳо дар дарё зиёд мешавад?

- \$A) Аз ҳисоби об;
- \$B) Аз ҳисоби ҳаво;
- \$C) Аз ҳисоби хок;
- \$D) Аз ҳисоби ангишт;
- \$E) Аз ҳисоби оташ;

@146.Аз ҳисоби дарёҳо ва қулҳо чанд фоизи обҳои тозаро ҷаҳон ташкил мекунад?

- \$A) 0,10%;
- \$B) 0,8%;
- \$C) 0,3%;
- \$D) 0,1%;
- \$E) 0,2%;

@147.Аз ҳисоби пирияхҳо чанд фоизи обҳои ҷаҳониро ташкил мекунад?

- \$A) 45%;
- \$B) 30%;

- \$C) 85%;
- \$D) 80%;
- \$E) 5%;

@148. Ҳаҷми умумии оби уқёнуси ҷаҳони ба чанд литр баробар аст?

- \$A) $1.30 \cdot 10^{15}$ л;
- \$B) $1,27 \cdot 10^{22}$ л;
- \$C) $1,45 \cdot 10^{24}$ литр;
- \$D) $1,43 \cdot 10^{21}$ л;
- \$E) $1,45 \cdot 10^{24}$ л;

@149. Ҳаҷми умумии обҳои уқёнус нисбати дигар манбаҳои обҳо чанд маротиба зиёд мебошад?

- \$A) 4;
- \$B) 3;
- \$C) 2;
- \$D) 10;
- \$E) 5;

@150. Обҳои уқёнусҳо ба чанд қисмат тақсим карда мешавад?

- \$A) 3;
- \$B) 4;
- \$C) 2;
- \$D) 3;
- \$E) 5;

@151. Уқёнуси кушод чанд километр (км) чуқури дорад?

- \$A) 2 км;
- \$B) 3 км;
- \$C) 1 км;
- \$D) 7 км;
- \$E) 10 км;

@152. Дараҷаи ғализи (ғализоти) дар баҳрҳо ба чанд маротиба назар мерасад?

- \$A) 5-20;
- \$B) 7-10;
- \$C) 6-10;
- \$D) 5-20;
- \$E) 7-15;

@153.Мадаҳо интeрти (асли) ба кучо интиқол меёбанд?

- \$A) ба об;
- \$B) ба хок;
- \$C) ба уқёнуси кушод;
- \$D) ба кух;
- \$E) ба ҳаво;

@154.Омилҳои асосие, ки ба радионуклидҳои дар атмосфера буда таъсир мерасонанд ба чанд гуруҳ тақсим мешаванд?

- \$A) 2;
- \$B) 6;
- \$C) 5;
- \$D) 7;
- \$E) 3;

@155.Дар маҷмӯъ баҳр ба уқёнусҳо чанд ҳиссаи сатҳи сайёраро ишғол мекунад?

- \$A) 5)/6;
- \$B) 7/8;
- \$C) 6/7;
- \$D) 3/2;
- \$E) 8/9;

@156.Шуопошиҳои рентгени аз тарафи кадом давлат номгузошта шудааст?

- \$A) Тоҷикистон ва Қазоқистон;
- \$B) Украина ва Беларусия;
- \$C) Олмон ва Россия;
- \$D) Ҳиндустон ва Покистон;

\$E) Англия ва Франция;

@157.Ченакҳо ва воҳидҳои радиатсионӣ кадом сол қабул карда шуд?

\$A) 1970;

\$B) 1985;

\$C) 1980;

\$D) 1990;

\$E) 1991;

@158.Ба экосистемаи оби сарчашмаҳои кадом обҳои тоза дохил мешавад?

\$A) ҷуйборҳо;

\$B) уқёнусҳо;

\$C) обҳои зеризаминӣ;

\$D) дарёҳо;

\$E) баҳрҳо;

@159.Аз руи тақсимшавиашон дар системаи экологӣ мисоли аквариум 18 радионуклид ба чанд гуруҳ тақсим мешаванд?

\$A) 7;

\$B) 2;

\$C) 4;

\$D) 11;

\$E) 12;

@160.Гидротронҳо чанд фоизи ғайлоки онҳо дар обҳои мемонанд?

\$A) 30%;

\$B) 40%;

\$C) 70%;

\$D) 20%;

\$E) 10%;

@161.Биотронҳо зиёда аз чанд фоизи онҳо дар биомассаҳо чамъ мешаванд?

- \$A) 20%;
- \$B) 40%;
- \$C) 50%;
- \$D) 20%;
- \$E) 10%;

@162. Дар дарёҳо ва кулҳо тахминан чанд фоиз захираи умуми обҳои тозаии ҷаҳониरो ташкил менамоянд?

- \$A) 6%;
- \$B) 0,4%;
- \$C) 0,3%;
- \$D) 0,6%;
- \$E) 0,7%;

@163. Радионуклидҳои сунъӣ дар қабати болои хокро дар чандсантиметр олуда мекунанд?

- \$A) 6см;
- \$B) 5см;
- \$C) 3см;
- \$D) 8см;
- \$E) 10см;

@164. Ҷамъшавӣ ғайри решаӣ радионуклидҳо ба чанд роҳ амали мешавад?

- \$A) 1;
- \$B) 5;
- \$C) 2;
- \$D) 10;
- \$E) 12;

@165. Роҳи асосӣ дохилшавӣ радионуклидҳо ба организми ҳайвонҳо бо кадом процес (роҳ) амали мегардад?

- \$A) ҳамааш;
- \$B) роҳи ҷаҳидан;
- \$C) роҳи хӯрокхури;

\$D) роҳи нафаскаши;

\$E) роҳи душвор;

@166. Дараҷаи ғилзати уран дар қимим поёни қишри замин ба чанд баробар аст?

\$A) $0,9 \cdot 10^6$;

\$B) $0,8 \cdot 10^6$;

\$C) $0,7 \cdot 10^6$;

\$D) $0,01 \cdot 10^6$;

\$E) $0,11 \cdot 10^6$;

@167. Дараҷаи ғилазии уран қисми болои замин ба чанд баробар аст?

\$A) $0,11 \cdot 10^6$;

\$B) $0,8 \cdot 10^6$;

\$C) $2,0 \cdot 10^6$;

\$D) $0,01 \cdot 10^6$;

\$E) $9 \cdot 10^6$;

@168. Нуриҳои кайҳони дар кадом қабати атмосфера шулопоши мекунаанд?

\$A) қабати охирон;

\$B) қабати мобайни;

\$C) қабати болои;

\$D) қабати аввала;

\$E) ҳамааш;

@169. Дар кадом сол нуриҳои кайҳони кашф шудааст?

\$A) 1914;

\$B) 1916;

\$C) 1912;

\$D) 1924;

\$E) 1920;

@170. Кадом олим нишон дод, ки ба замин зарраҳои протонҳо таъсир мерасонад?

- \$A) Зинин;
- \$B) Фишир;
- \$C) Форбуш;
- \$D) Бутлеров;
- \$E) Менделеев;

@171.Кадом сол паҳншави заррачаҳои офтоб ба замин муайян карда шуд?

- \$A) 1966;
- \$B) 1944;
- \$C) 1942;
- \$D) 1964;
- \$E) 1920;

@172.Кадом сол шамоли офтоб мушоҳида карда шуд?

- \$A) 1960;
- \$B) 1944;
- \$C) 1950;
- \$D) 1975;
- \$E) 1980;

@173.Кадом омил шамоли офтоб ба ҳисоб меравад?

- \$A) бод;
- \$B) шамол;
- \$C) офтоб;
- \$D) ҳаво;
- \$E) ҳарорат;

@174.Мафҳуми радиоэкологияро кадом олим пешниҳод намуд?

- \$A) Семёнов;
- \$B) Петров;
- \$C) Ю.Одум;
- \$D) Пьер Кюри;
- \$E) Мария ва Пьеркюри;

@175.Мафхуми радиоэкология кадом сол ва аср пешниҳод шудааст?

\$A) 80;

\$B) 50;

\$C) 70;

\$D) 90;

\$E) 60;

@176.Кадом сол бесилохкуни ядрои оғоз ёфт?

\$A) 70;

\$B) 50;

\$C) 90;

\$D) 60;

\$E) 40;

@177.Шуопошии ионӣ ба кадом узви одам таъсир мерасонад?

\$A) ҳуҷайра;

\$B) ядро;

\$C) бофта;

\$D) митохондрия;

\$E) рибосома;

@178.Шуопошии ионӣ ба дар кадом аср кашф шуд?

\$A) XX;

\$B) XIII;

\$C) XIX;

\$D) XVI;

\$E) XII;

@179.Хнурихо аз тарафи кадом олим кашф карда шудааст?

\$A) В Иванов;

\$B) В.И.Вернадский;

\$C) В.Рентген;

\$D) Фишер;

\$E) Семёнов;

@180.Ба экосистемаи оби сарчашмаҳои кадом обҳои тоза дохил мешавад?

\$A) ҷуйборҳо;

\$B) уқёнусҳо;

\$C) обҳои зеризаминӣ;

\$D) баҳрҳо;

\$E) дарёҳо;

@181.Шуопошиҳои рентгени ба бофтаҳо аз тарафи кадом табиб пешниҳод гардидааст?

\$A) И.Фишер;

\$B) А.Иванов;

\$C) Г.Агрикола;

\$D) А.Семёнов;

\$E) А.Петров;

@182.Шуопошиҳои рентгени кадом сол кашф шуд?

\$A) 20124;

\$B) 2013;

\$C) 1566;

\$D) 2011;

\$E) 1877;

@183.Дар чанд шумораи маҷалаҳо шуопошии рентгени ба қайд гирифта шуд?

\$A) 35;

\$B) 46;

\$C) 69;

\$D) 55;

\$E) 99;

@184.Шуопошии иониро ба организми зинда дар кадом сол муайян карда шуд?

\$A) 1998;

\$B) 1798;

\$C) 1498;

\$D) 1598;

\$E) 1898;

@185.Элементи радий аз тарафи кадом олим кашф карда шуд?

\$A) Мария ва ПьерКюри;

\$B) М.Ломоносов;

\$C) Д.И.Менделеев;

\$D) А.Зинин;

\$E) Бутлеров;

@186.Шуоҳои радий барои мулоҷаи кадом бемори истифода бурда мешавад?

\$A) чигар;

\$B) мағзи сар;

\$C) дил;

\$D) гурда;

\$E) шуш;

@187.Дар кадом сол 1кг радий ҳосил карда шуд?

\$A) 1955;

\$B) 1945;

\$C) 1940;

\$D) 1965;

\$E) 1975;

@188.Кадом сол аз тарафи кадом олим сабаби бемори катаракти чашми ҳайвонот муайян карда шуд?

\$A) А.Медведев;

- \$B) И.Ф. Тараханов;
- \$C) А.Зинин;
- \$D) А.Ренни;
- \$E) А. Сергеев;

@189.Истехсоли саноати Плутони кадом сол ба роҳ монда шуд?

- \$A) 1982;
- \$B) 1972;
- \$C) 1952;
- \$D) 1962;
- \$E) 1942;

@190.Кадам сол Хиросмима ва Нагасаки бомбаи атоми партофта шуд?

- \$A) 1940;
- \$B) 1942;
- \$C) 1947;
- \$D) 1945;
- \$E) 1949;

@191.Кадам сол аз тарафи СССР омузиши усулҳои коркард, истехсол ва нигоҳ доштани партовҳои радиофаъл шурӯъ шуд?

- \$A) 1947;
- \$B) 1942;
- \$C) 1945;
- \$D) 1940;
- \$E) 1943;

@192.Қарори қабулкардаи сесияи Генералии Ассамблеи СММ оид ба тадқиқотҳои олуидашавии муҳити атроф ва таъсири радиатсия ба одамон қарор қабул карда шуд?

- \$A) 1965;
- \$B) 1955;
- \$C) 1985;

\$D) 1975;

\$E) 1933;

@193.Кадам сол миқдори радионуклидҳои антропогени зиёд шуд?

\$A) 1943;

\$B) 1963;

\$C) 1953;

\$D) 1933;

\$E) 1923;

@194.Омузиш ва инкишофи экологияи радиатсионӣ ба кадом сол муофиқ аст?

\$A) 1970;

\$B) 1950;

\$C) 1580;

\$D) 1470;

\$E) 1973;

@195.Кадам олим моделсозии биофизикавии табииро пешниҳод кард?

\$A) Тимохеева – Ресовский;

\$B) Зинин;

\$C) Филипович;

\$D) Овчиников;

\$E) Тимерязев;

@196.Дар бораи намакҳои уран қобилияти нурафкани доштанишон кадом олим маълумот дод?

\$A) Бутлеров;

\$B) Ахмедова А;

\$C) Беккерел;

\$D) Семёнов;

\$E) Ломоносов;

@197.Аз тарафи кадом олим радиофаъл полонӣ кашф шудааст?

- \$A) Семёнов;
- \$B) Ахмедова;
- \$C) Бутлеров;
- \$D) Филипович;
- \$E) Ҳамаш дуруст;

@198.Якумин модели атомро кадом олим пешниҳод намуд?

- \$A) Пьеркюри;
- \$B) Зинин;
- \$C) Фишир;
- \$D) Ч.Томсон;
- \$E) Рентген;

@199.Ба экосистемаи оби сарчашмаҳои кадом обҳои тоза дохил мешавад?

- \$A) ҷуйборҳо;
- \$B) уқёнусҳо;
- \$C) обҳои зеризаминӣ;
- \$D) баҳрҳо;
- \$E) дарёҳо;

@200.Аз таъсири кадом шуо мурдани ҳуҷайра ба амал меояд?

- \$A) нури офтоб;
- \$B) нури рентгени;
- \$C) нури ултрабунавш;
- \$D) шуохурии радиатсионӣ;
- \$E) нури ядрӣ;